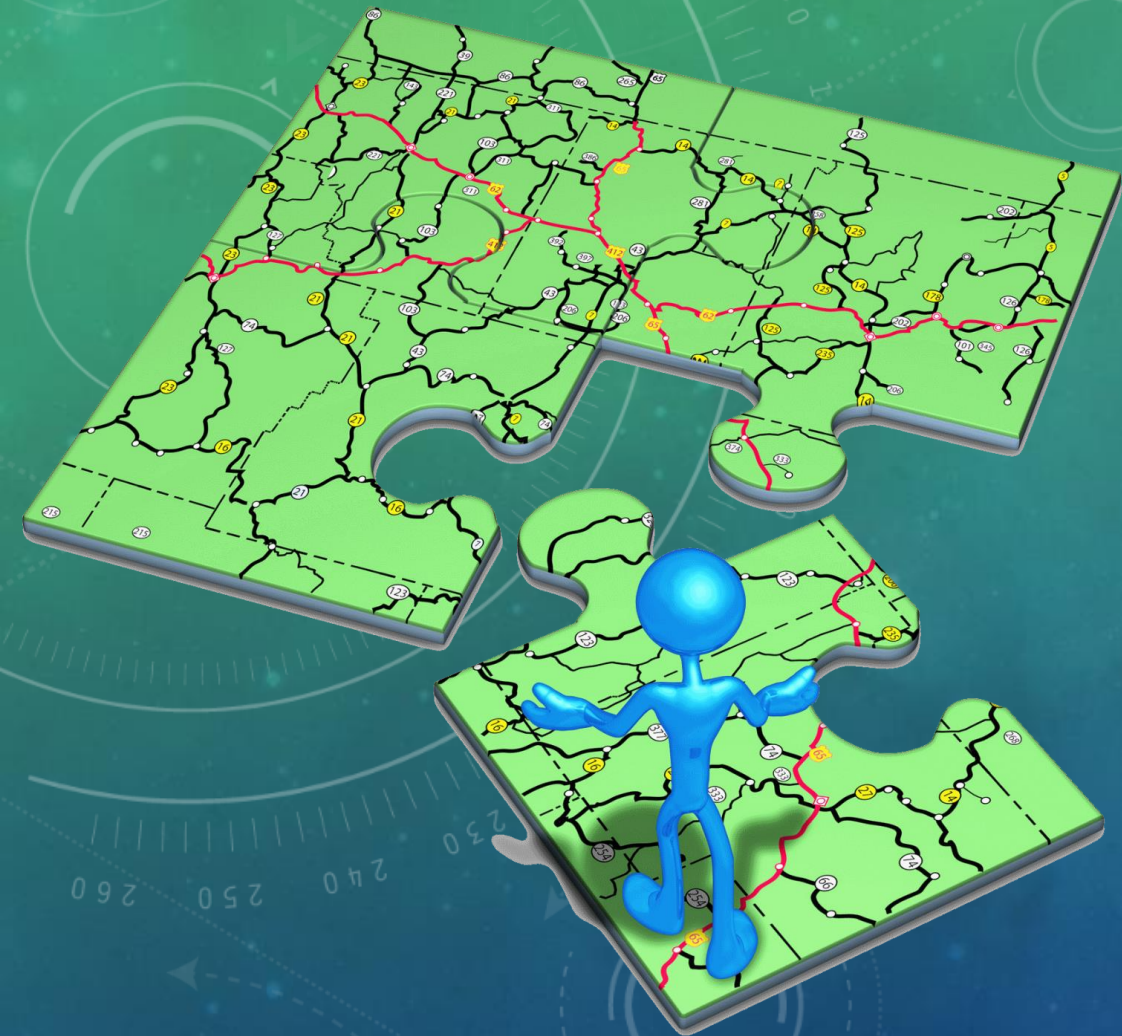

КОНЦЕПЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ

ЛЕКЦІЯ 1

ЩО ТАКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ?

- Регіональне планування вирішує питання планування, які перетинають кордони місцевої юрисдикції, як-от транспорт або захист вододілу.
- В інших інтерпретаціях регіональне планування пропонує цілісний підхід до взаємопов'язаних систем і їх динаміки, які формують фізичні та культурні ландшафти.

РЕГІОНАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ

- Регіональне планування — це форма планування, визначена географічним районом, що зазвичай включає територію, яка охоплює кілька міст і округів. Доволі часто регіони також можуть перетинати межі штатів. Частково через такий великий географічний простір охоплення, регіональне планування може мати багато значень і приймати різні форми. Політична підтримка регіонального планування також є постійним джерелом дебатів.

ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНУ

- Деяка невизначеність, властива поняттю «регіональне планування», походить від численних синонімів терміна «регіон». Бюро перепису населення США використовує різноманітні спеціально визначені терміни для опису регіонів, включаючи статистичні райони як столичних, так і мікрополітичних.
- Бюро перепису населення відоме довільним визначенням цих термінів і тим, що дозволяє визначенням зберігатися навіть після того, як вони формально застаріли. Часто вживане словосполучення ***metropolitan area*** та менш вживане словосполучення ***міська агломерація*** також час від часу замінюють слово «***регіон***». Термін «конурбація», введений Патріком Геддесом у книзі «Міста в еволюції» 1915 року, є ще одним синонімом регіону.

ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНУ

- Велика різноманітність визначень, що мається на увазі під терміном «регіональне планування», походить від відмінностей між аспектами регіонального планування, які зосереджуються на конкретних питаннях, що стосуються цих регіонів, таких як: транспорт, якість повітря та води, економічний розвиток та житло, у порівнянні з зусиллями регіонального планування, якімають комплексно вирішувати загальнорегіональні екологічні, соціальні та економічні проблеми.

РЕГІОНАЛЬНІ ТА ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА

Глобальне
потепління

Виснаження
природних
ресурсів

Кислотні
дощі

Утилізація
відходів

Знищення
лісів

Забруднення
повітря

Забруднення
води

Виснаження
озонового
шару

Зростання
чисельності
населення планети

ПРИКЛАД США

- Одним із прикладів цілісного підходу до регіонального планування є, мабуть, найвідоміший приклад у Сполучених Штатах – робота Асоціації регіонального планування (RPA), яка протягом тривалої історії організації опублікувала чотири регіональні плани, кожен з яких рекомендував бачення регіону, який знаходиться навколо Нью-Йорка, та поширюється на штати Нью-Джерсі, Коннектикут та Нью-Йорк.
- Четвертий регіональний план був опублікований у 2017 році після видань, опублікованих у 1929, 1960 та 1996 роках.

ПРИКЛАД США

- Однак RPA обмежувались роллю радника у створенні цих чотирьох планів, на додаток до пропаганди дій з багатьох інших регіональних питань.
- Цілісне регіональне планування з більшою юридичною силою включає кілька прикладів столичних планових організацій (MPO), таких як Столична рада в регіоні міст-побратимів штату Міннесота та процес регіональної оцінки житлових потреб (RHNA) у Каліфорнії.

ПРИКЛАД США

- Таким чином, значна частина регіонального планування в країні зосереджена на транспорті, особливо автомобільному. Громадський транспорт, з іншого боку, часто страждає від відсутності регіональних повноважень для планування та роботи, як, мабуть, найганебнішим прикладом є Детройт та його околиці.
- Міждержавні договори представляють іншу форму регіонального планування. Багато міждержавних договорів організовано відповідно до території, обмеженої вододілами, потенційно охоплюючи кілька регіонів і штатів і регулюючи планування та розвиток. Міждержавні компакти також використовуються для планування та експлуатації міжміських залізниць.

ОСОБЛИВОСТІ ПОНЯТТЯ

- Регіональне планування – це мультидисциплінарний підхід, спрямований на цілісний розвиток регіону. За словами Р.Маккея, «**регіональне планування** — це спроба виявити плани природи для досягнення цілей людини на Землі».
- За словами Д. Муніфорда, «*регіональне планування визначає не те, наскільки широку територію можна передати під егіду Метрополісу, а як можна розподілити населення та громадські об'єкти, щоб сприяти і стимулювати яскраве та творче життя в усьому регіоні*».
- Отже, **регіональне планування** – це специфічний тип планування, заснований на специфічній структурі планування для стимулювання суспільних дій, спрямованих на добробут суспільства. Це означає, що регіональне планування в основному стосується **суспільства в контексті простору**.

ОСОБЛИВОСТІ ПОНЯТТЯ

- Регіональне планування розглядається як геотехнологія комплексного розвитку регіонів шляхом раціонального перетворення регіонального простору.
- Воно прагне більш раціонально охарактеризувати простір з метою досягнення більшої регіональної інтеграції.
- Регіональне планування на різних просторових рівнях забезпечує більш повний розвиток можливостей найменшої територіальної одиниці.
- Регіональне планування має розглядатися, по суті, як засіб зміцнення національної економіки через механізм регіонального планування шляхом оцінки потенціалу субрегіонів та розвитку їх на користь країни в цілому.

ТАКИМ ЧИНОМ, ОСНОВНИМИ ЦІЛЯМИ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ Є:

- розбудова ресурсної бази економіки;
- розширення економічних можливостей;
- диверсифікація національної економіки;
- забезпечення сили та рівноваги в економічному розвитку нації;
- покращення та захист навколишнього середовища;
- загальний добробут населення.

МЕТА РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ

- Процеси регіонального планування мають на меті використовувати колективний інтелект і прогнозування для визначення напрямку, порядку, гармонії та прогресу в громадській діяльності, відносно навколишнього середовища та загального добробуту людини.
- Регіональне планування прагне розвиватися як широка база регіональної економічної діяльності, оскільки природні та людські ресурси мають економічно підтримуватися.
- Регіональне планування працює не на регіональну самодостатність, а на збалансований і гармонійний національний розвиток.

НЕОБХІДНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ:

- **1. Мінімізувати регіональні відмінності:** існують великі регіональні відмінності в рівнях використання ресурсів, а також у рівнях розвитку. Щоб мінімізувати регіональні диспропорції, процеси розвитку мають бути спрямовані в правильному напрямку та належним чином сплановані. Такі процеси розвитку дадуть найкращі результати, якщо вони ґрунтуються на принципах регіонального планування.

Ерік С. Райнерт

ЯК БАГАТІ КРАЇНИ СТАЛИ БАГАТИМИ...

І ЧОМУ БІДНІ КРАЇНИ
ЗАЛИШАЮТЬСЯ
БІДНИМИ

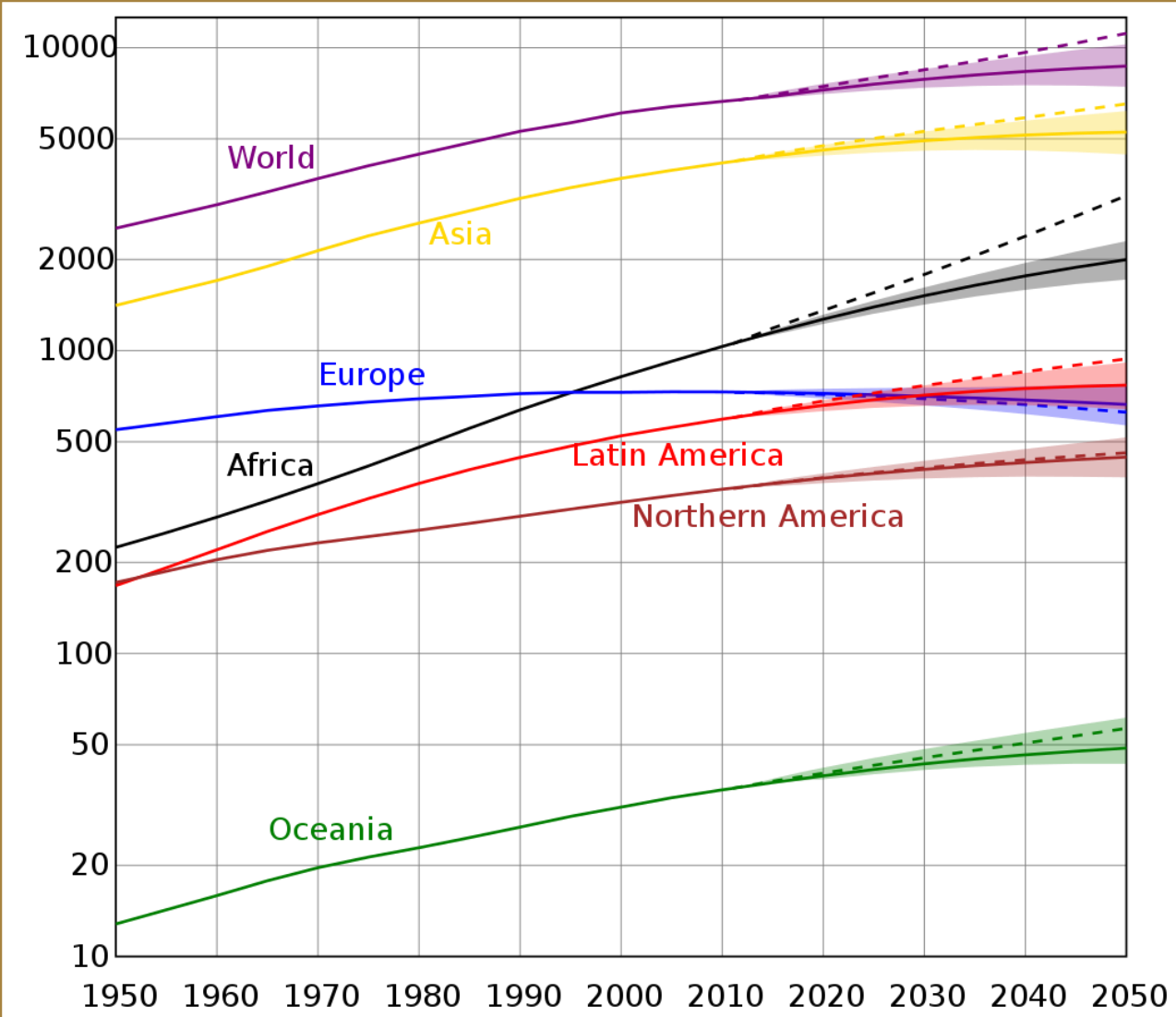
НЕОБХІДНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ:

- 2. Для вирішення критичних проблем: загалом, через те, що екологічні умови погіршуються та становлять серйозну загрозу для добробуту людей, регіональне планування стає все більше необхідністю, а не питанням вибору.

НЕОБХІДНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ:

- 3. Вирішити проблеми швидкого зростання населення: швидко зростаюче населення, особливо протягом останніх 3-4 десятиліть, надзвичайно посилило тиск на світові ресурси. Це також змінило відносини між населенням і ресурсами в багатьох областях. Деякі регіони з дефіцитом ресурсів зараз густо заселені. Ці явища становлять серйозну загрозу не тільки для життя людей, а й для фізичного середовища. Для забезпечення кращих умов проживання, а також для виживання та подальшого благополуччя фізичного середовища, процеси розвитку мають базуватися на принципах регіонального планування.

НЕОБХІДНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ:

- 4. Забезпечити інтегрований розвиток функціональних регіонів: регіональні межі багатьох функціональних регіонів (відображають сильну функціональну єдність) не відповідають адміністративним кордонам.
- Характерними прикладами є периферійні райони міста та регіон водозбірного басейну. НКР Індії поділяється на чотири частини держави; так само, Управління долини Теннессі (TVA) поширюється в семи штатах США. Для досягнення цілісного розвитку всіх таких регіонів без втрати обмежених ресурсів, все планування розвитку повинно базуватися на принципах регіонального планування.

НЕОБХІДНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ:

- 5. Визнати футуристичні регіональні реалії: швидкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій у всьому світі призвів до (а) революції у сфері транспорту та зв'язку, (б) зламав ізоляцію сільської місцевості та посилив взаємодію між сільсько-міські громади (в) збільшили обсяги перевезень та торгівлі (d) збільшили мобільність населення як міжрегіональному, так і внутрішньорегіональному (е) нарешті спричинили нові регіональні кордони з посиленою інтеграцією. Усі ці події вимагають футуристичного планування. Ми повинні визнати ці регіональні реалії. Принципи регіонального планування стають все більш важливими для визнання цих регіональних реалій.

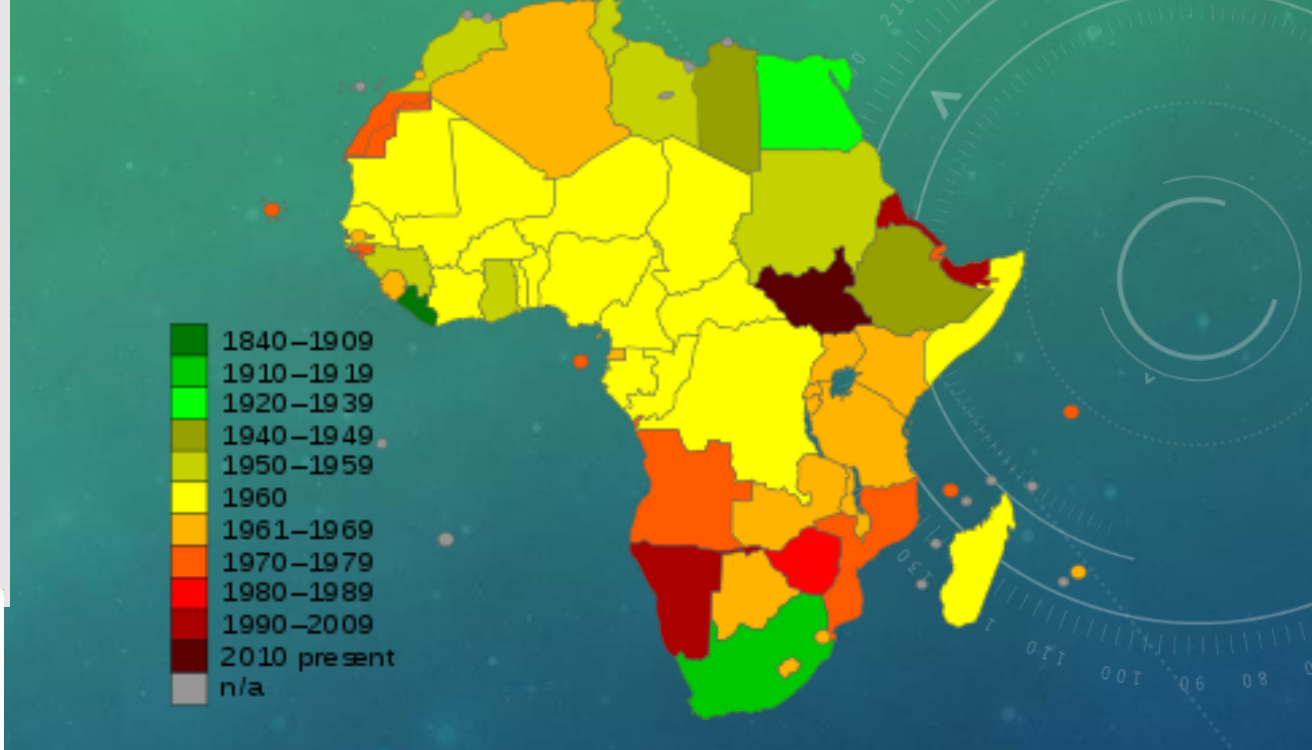
НЕОБХІДНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ:

- 6. Регіональне планування для менш розвинутих країн: більшість країн, що розвиваються, погано забезпечені та мають незліченні завдання в процесі економічної реконструкції та трансформації. Жахлива бідність, погані умови життя, безробіття, перенаселеність міст, неадекватна й неефективна система охорони здоров'я та санітарії, освіти, житла тощо — це деякі з характеристик цих націй. Крім того, вони ще й технологічно відсталі. Оскільки регіональне планування спрямоване на вирішення безлічі проблем, воно має особливе значення для слабо розвинених країн.

НЕОБХІДНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ:

- 7. Регіональне планування для нових незалежних країн:
20 століття стало свідком утворення нових незалежних країн. Ці країни мають свої власні прагнення, пріоритети та проблеми. Їхня колоніальна інфраструктура часом не відповідає вимогам змінених сценаріїв. Процеси розвитку, засновані на основоположних принципах регіонального планування, самі по собі можуть подбати про зміни умов у всіх таких нових незалежних країнах.

НЕОБХІДНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ:

- 8.Потреби у регіональному плануванні виникають через неспроможність усіх інших видів планування: світова спільнота вже усвідомила, що всі інші види планування, тобто галузеве планування, функціональне планування, планування території тощо, не принесли бажаного результату. Регіональне планування показало свою багатоцільову корисність.

REGIONAL PLANNING PROCESS

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ:

- Збереження життя
- Збереження ресурсів
- Збереження енергії
- Громадська освіта
- Сталий розвиток
- Ренаціоналізація землекористування
- Раціоналізація розподілу населення
- Реконструкція навколишнього середовища
- Створення мікрорайонів
- Ідеальна регіональна система мобільності

ВИДИ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ

- Планування може бути наступних типів:
  - *галузеве планування;*
  - *функціональне планування;*
  - *планування території;*
  - *короткострокове-довгострокове планування;*
  - *мікро, мезо, макропланування*
  - *регіональне планування;*

ВИДИ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ

- Існує три типи регіонального планування:

- Міжрегіональне планування;
- Міжмісьцеве планування;
- Планування розташування;

МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ

- **1. Міжрегіональне планування:** воно є частиною національного планування разом із галузевим та глобальним плануванням.
- Усі три є взаємопов'язаними сферами національного планування. За допомогою міжрегіонального планування планувальник намагається вирішити проблему:
  - *а. Проблеми розподілу завдань і засобів кожного регіону країни*
  - *б. Він також має на меті окреслити роль кожного регіону у формулюванні та реалізації національних цілей*
- **2. Існує два підходи центрального планового агентства до міжрегіонального планування**
  - *а) пасивний або пост-підхід*
  - *б) Активний або попередній підхід*

МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ

- **1. Міжрегіональне планування:** воно є частиною національного планування разом із галузевим та глобальним плануванням.
- Усі три є взаємопов'язаними сферами національного планування. За допомогою міжрегіонального планування планувальник намагається вирішити проблему:
  - *а. Проблеми розподілу завдань і засобів кожного регіону країни*
  - *б. Він також має на меті окреслити роль кожного регіону у формулюванні та реалізації національних цілей*
- **2. Існує два підходи центрального планового агентства до міжрегіонального планування**
  - *а) пасивний або пост-підхід*
  - *б) Активний або попередній підхід*

ПАСИВНИЙ ТА АКТИВНИЙ ПІДХІД ДО ПЛАНУВАННЯ

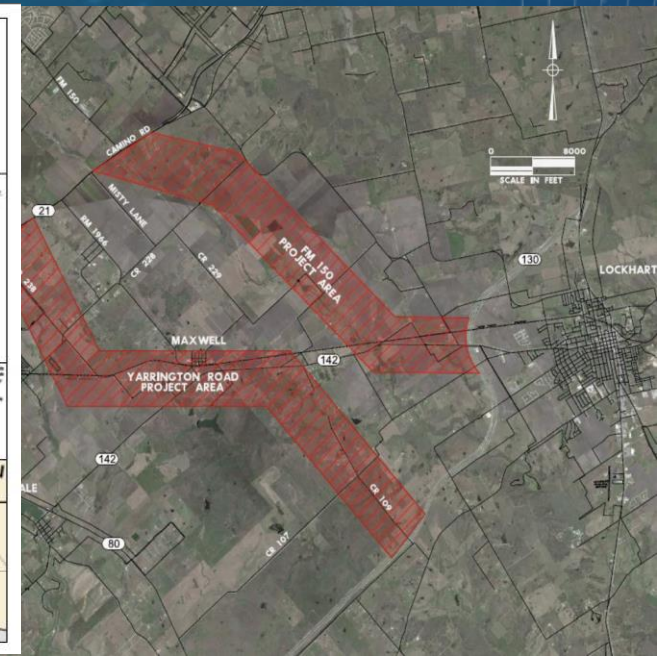
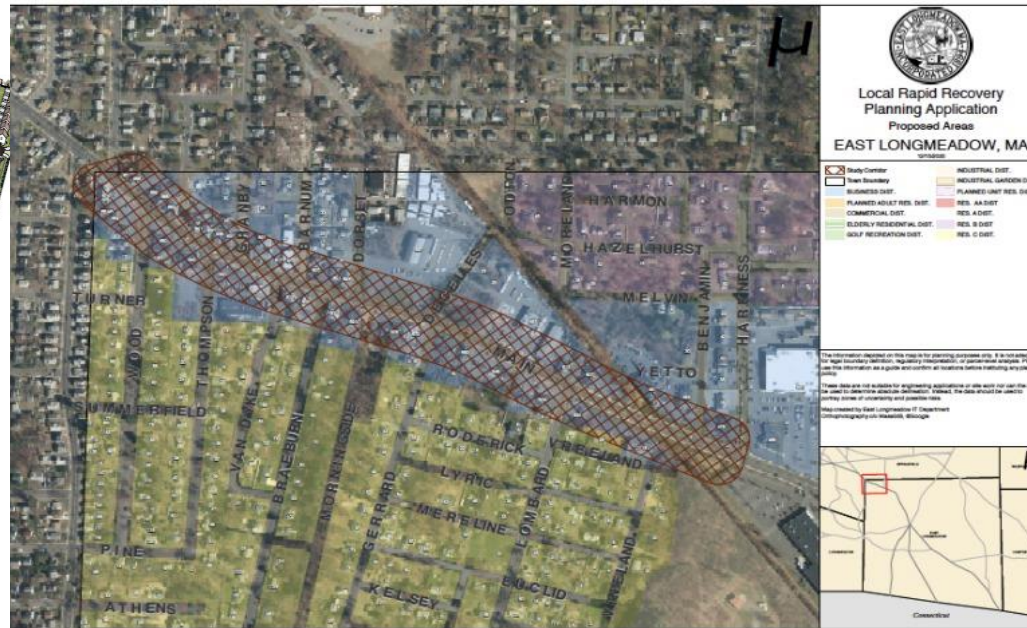
- При *пасивному підході* міжрегіональне планування залишається пасивним, оскільки основні рішення все одно приймаються в широких рамках глобального та галузевого планування.
- При *активному підході* міжрегіональне планування є активним агентом процесу планування. У таких умовах національні планувальники визнають регіональний вимір як один із важливих критеріїв прийняття рішень для всіх планових заходів. У цьому підході на глобальне та галузеве планування впливають міжрегіональні міркування.

МІЖМІСЦЕВЕ ПЛАНУВАННЯ

- 3. Міжмісцеве планування: існує важлива різниця в масштабі між міжрегіональним та міжмісцевим плануванням. Міжрегіональне планування — це діяльність на національному рівні, а міжмісцеве — на регіональному. Цей тип планування необхідно розробляти в інституційних рамках регіональної адміністрації або уряду.
- Міжмісцеві планові агенції формують різні цілі планування для певної територійної одиниці за різними моделями та методами залежно від соціально-економічної та політичної структури регіону.

МІЖМІСЦЕВЕ ПЛАНУВАННЯ

- Агенція міжмісцевого планування виконує дві функції:
- А) раціоналізувати потреби даного регіону щодо центрального планового агентства та його політики;
- Б) раціоналізувати розподіл завдань і засобів між різними населеними пунктами в межах регіону.

МІЖМІСЦЕВЕ ПЛАНУВАННЯ

- Положення та діяльність міжмісцевого планування визначаються:
- *(а) відносинами між центральними та регіональними урядами;*
- *(б) зв'язками між різними силами процесу планування;*
- *(в) природою регіону в даній країні;*
- 3. Локаційне планування: діяльність з міжрегіонального та міжмісцевого планування розглядається як чіткий просторовий вимір системи планування. Однак ці планові заходи дуже слабкі без співпраці та підтримки галузевих агенцій, установ і підприємств, які сприяють розвитку в галузевих перспективах. Локаційне планування, неявний вимір системи планування, дуже часто є важливішим, ніж явний вимір.

ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!!!!